

Spis treści

{ } Z PRZESZŁOŚCI MIAST I WSI	7
O narodzinach rzeki Wisły	8
O założeniu Cieszyna	9
O Imku Wiselce	17
Malinka	20
Jak nydeccy pacholcy ukarali złą dziedziczkę z dziegielowskiego zamku ...	22
O Farskiej Górze w Puńcowie	24
O zapomnianym krzyżu w Pastwiskach	26
O założeniu Jabłonkowa	28
O szańcach jabłonkowskich	31
O kaplicy na Witaliszowie	32
Nawiejskie Zamczysko	35
O okrutnym Bełce	36
O gródeckim Solnisku	40
O soli, która się w głazy przemieniła	41
Muzykula	46
O Morskim Oku na Ostrym	47
O powstaniu Wędryni	49
O Babiej Górze w Wędryni	50
O chciwym dziedzicu spod Ropiczki	51
O okrutnym wojewodzie spod Jaworowego	52
O Wilczej Górze w Sibicy	54
O chłopskim murze głodowym w Cierlicku	56
Deczmanek	57
O stonawskiej Katarzynie	59
O Słoneczce w Darkowie	60
O Bendówce	62
O zniesieniu pańszczyzny	63
O jezioru koło rajskiego zamku	65
O frysztackim czarnoksiężniku	67
O Strzybniozce	70
O założeniu Orłowej	72
O studziencie Jurgowiance w Lutyni Dolnej	72
O Hołotowcu	74
O pietwałdzkim Gadzioku	78
Jak powstała Sucha	79
Żywocice	80

O drewnianym kościółku na Praszywej.....	81
O frydeckim zamku.....	84
O cudownym dzwonie frysztackim	85

{III} Z CZASÓW DAWNYCH WOJEN 93

O kohorcie rzymskiej na cierlickim wzgórzu.....	94
O klęsce czerni tatarskiej pod Cieszynem	95
O powstaniu Dziegielowa	98
Niezwykły gość	99
Jak koniakowscy górale wyratowali króla polskiego z opresji.....	102
O kaplicy szwedzkiej pod Cieszynem	104
O Szwedach w Boguminie i jego okolicach	105
O Szwedach na Żołnowie.....	107
Szwedzki Kopiec.....	108
O niezwykłym zdarzeniu na Hołkowicach	111
Cieszynianka	112
O lipie pod Cieszynem	116
O kamiennym krzyżu w Pruchnej.....	117
O polskich husarzach w Trzanowicach	118
O przemarszu husarii króla Sobieskiego przez Cierlicko	120
O darkowskim Krukowcu	121

{III} O PROSTYCH I MĄDRYCH LUDZIACH 123

O śpiących rycerzach w Czantorii.....	124
O Czarnej Księżnej na Cieszynie	129
O sprytnym chłopie z Sibicy.....	138
Tu się żyje bez starości	142
Silny Kadłubiec.....	146
O Kubie Szałaśniku i jego Dorce	149
O niedźwiedziu z Gołego Wierchu	150
O wilczym gajdoszu spod Wielkiego Połomu.....	152
O wilkach na praszywskim szałasie	154
O dwóch owczarzach	156
O cygańskiej zupie z grabiowego kołka	158

{IV} O ONDRASZKU I INNYCH ZBÓJNIKACH 161

O Ondraszku – beskidzkim hetmanie zbójnickim	162
Jak Ondraszek wymierzał sprawiedliwość.....	167
Jak Ondraszek śpiewał	170
Jak Ondraszek brał i dawał	171

Jak Ondraszek ukarał chciwą przekupkę.....	172
Ondraszek w Czarnym Lesie.....	174
O Ondraszkowym kamieniu pod Ostrym.....	175
Jak Ondraszek wyprawił wesele biednym nowożeńcom	177
Jak Ondraszek pomógł biednej wdowie	181
Jak Ondraszek uszczęśliwił starego Jędrysa.....	182
Jak Ondraszek ze zbójnikami winszowali frydeckiemu grafowi.....	184
Jak Ondraszek uratował szewca spod szubienicy.....	186
O Ondraszku na girowskim szałasie.....	188
Jak Ondraszek tańczył z cesarzową zbójnickiego.....	190
Jak dwaj gucanie uratowali Ondraszka.....	192
O wyprawie Ondraszka do Lanckorony	194
Jak Ondraszek uciekł portaszom	196
Jak Ondraszek z Dorotką brali ślub na Ochodzitej	199
Śmierć Ondraszka.....	200
O kwitnących ulach.....	203
Niesławna śmierć Jurasza	204
O zbójniku Jaśku z cieszyńskiego zamku	206
O zbójniku Proćpaku, który wiedział o wszystkim.....	208
O zbójniku Proćpaku, który się zakochał.....	210
Jak Jura Byrtus został zbójnikiem	212
O zbójcach w Olbrachcicach.....	214
Na girowskim szałasie	214
Zbójnicy na szałasie	216

{V} O ZBÓJNICKICH, DIABELSKICH I INNYCH SKARBACH 217

O Ondraszkowym skarbie w Czarnym Lesie.....	218
O Ondraszkowych dukatach w karwińskim lesie.....	221
O skarbie na Dąbrowskim Kopcu.....	223
O zaklętym skarbie na Górnej Łące.....	224
O dąbrowskim Upliziu.....	227
O tajemniczych skarbach na Landeku.....	228
Jak zbójnicki skarb uszczęśliwił ubogie sieroty	230
O Ondraszkowych skarbach w Raju	232
Wyprawa po skarb do Borku.....	233
O skarbach w ostrawskim zamku	236
O zbójceckich pieniądzach w Diablim Młynie	238
O zbójnickich skarbach na Miąższym.....	239
O zbójnickim skarbie na Wielkim Połomie	242
O zbójnickim skarbie na Kościółkach	243

O zakopanych pieniądzach pod Stożkiem.....	245
O zaklętych pieniądzach pod Skalką	245
O zbójnickim skarbie na Czantorii.....	246
O skarbie na Kamienitym.....	247
O diabelskich pieniądzach na Kamienitym.....	248
O skarbach Czarnej Księżnej na Goduli.....	248
O Czarnej Księżnej na Kościelcu	251
O szwedzkim skarbie	253
O skarbie w pietwałdzkich Brzezinach.....	254
O suszących się pieniądzach.....	256
{VI} O UTOPCACH	259
Maryśka u utopców	260
Utopiec przewoźnikiem	263
O utopcu spod darkowskiego mostu.....	268
O utopcu, co szył buty	269
O utopcu spod ławy przy Farskim Lesie.....	271
O utopcu spod drewnianego mostu w Stonawie	272
O stonawskim utopcu	274
Jak utopiec przemienił się w kaczora.....	276
Jak utopiec zapłacił furmanom za przeprowadzkę.....	277
O staromiejskim utopcu	279
O staromiejskim podciepku	281
Zemsta górnosuskiego utopca	283
O dolnosuskim utopcu.....	284
O utopcu we młynie	286
O wierzniowickim utopcu	287
O markłowickim utopcu	288
Jak utopiec przeprowadził się z Tyrki do Olzy	290
Jak łomniański utopiec utopił gąsiora.....	291
Jak utopiec z chłopem buchali na fajeczki.....	293
Jak utopiec rozrzucał babioki.....	296
O utopcu w Nawsiu	297
O utopcu spod Cieszyna	298
{VII} O PUSTECKIM I PODZIEMNYM ŚWIECIE GÓRNICZYM	299
O odkryciu węgla	300
Pusteki.....	301
Jak Pusteki oprowadzał Janka Chlebowego po kopalni.....	307
Jak Pusteki pomógł Franckowi Fukale	310

O upartym Gustliku i jeszcze bardziej upartym Pusteckim	313
Jak Pusteki pośpieszył z pomocą Karlikowi.....	314
O zielonej żabce w podziemiach kopalni	316
Jak stary górnik dostał złoto za bób.....	318
Jak Pusteki obdarował starego górnika	320
O złym Pusteckim	322

{VIII} O DIABŁACH I INNYCH ZJAWACH 323

O Diablím Młynie na Girowej	324
O upartym diabełku	328
O Janie z Legier i koniakowskim diable.....	329
O Czarcim Kamieniu w Glinianym Potoku	331
Diabelski kamień w Łakach	333
O tańczącej gospodyni	334
Jak diabeł porwał Gaszynę do piekła	335
O stonawskim fajermónie	337
Szyndzielorze w Czarnym Lesie koło Frysztatu	339
Świnia zionąca ogniem.....	340
O niewidzialnym straszidło.....	342
O srogim czarnoksiężniku na górze Ropicy.....	342
O nocznicach	343
O cholerze	343
O wilkołaku.....	344
O ognistym powozie	346
O pokutującym baronie.....	346

{IX} CUDOWNY ŚWIAT BAŚNI 349

O Złotogłowcu	350
O szczęśliwym Jurku z Goduli	354
O dobrej Hance i złej Hanie	356
Jak góral chodził do piekła z jelitami	365
O głupim Janiczku.....	368
O Janku, co się nawet diablów nie bał	375
O sprytnym chłopie i głupim diable	379
O odważnym Janku i Szklanej Górze.....	382
O tajemniczym starcu ze skalnej komnaty	387
O chciwej dziedzicze zamienionej w złoto.....	391
Największy skarb matki.....	394
O skarbie chciwego gospodarza.....	397
O okrutnym chciwcu.....	400

Ukarana chciwość.....	403
O dwóch braciach	407
Ubogi i bogaty	412
O szczęśliwym chłopcu.....	413
O Jasiu rybaku	417
O stołygowskim bobie.....	425
O zaczarowanej kobyłce.....	427
Jak się Janek wyuczył czarodziejskiego rzemiosła	430
O czterech rumakach.....	435
Leśny człowiek	439
O Jurku i złotopiórku Blablahurku	451
O cudownym ptaku i czarodziejskich przedmiotach.....	456
O czarodziejskim młynku.....	460
O Różowym Mieście	462
O dzielnym żołnierzu i niewdzięcznej królownie.....	467
Jak Jura wyswobodził Hanę.....	470
Cudowna chusta	474
O pasterzu, który został królem.....	483
O trzech siłaczach	486
Tak świat płaci	489
O królownie, która nauczyła się pracować.....	491
O królewiczu – ogrodniku	495
Jak powroźnika spotkało szczęście	498
Cudowny chleb	501
Słowniczek wyrazów gwarowych	506
PhDr Józef Ondrusz	514
Posłowie.....	517
O „Cudownym chlebie” Józefa Ondrusza	532
Źródła podań, baśni i opowieści cieszyńskich	534